

РЕШЕНИЕ
13 июля 2020 ел

КАРАР
№119

Карашиб-Саклау авыл жирлеге территориясендә гражданнар обонасы, халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чараларын оештыру һәм тормышка ашыру турында Нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациясе Конституциясе, «Гадәттән тыш хәл турында» 2001 елның 30 маендағы 3-ФЗ номерлы Федераль конституциячел закон, «Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 1994 елның 21 декабрендәге 68-ФЗ номерлы Федераль закон, «Гадәттән тыш хәлләрне кисәту һәм бетерү мәсьәләләре буенча Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2020 елның 1 апрелендәге 98-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Карашиб-Саклау авыл жирлеге Уставы нигезендә Карашиб-Саклау авыл жирлеге Советы карап бирде:

КАРАР БИРДЕ:

1. Карашиб-Саклау авыл жирлеге территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау, Гражданнар обонасы чараларын оештыру һәм тормышка ашыру турында нигезләмәне расларга (кушымта итеп бирелә).
2. «Карашиб-Саклау авыл жирлеге территориясендә гражданнар обонасы, халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чараларын оештыру һәм тормышка ашыру турындагы нигезләмәне раслау хакында» 2011 елның 2 маендағы 4 каарын үз көчен югалткан дип санарга.
3. Әлеге каарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында» (PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм Сарман муниципаль районның рәсми сайтында Интернет чөлтәрендә урнаштырырга.
5. Әлеге каарның үтәлешен контролльдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Карашиб-Саклау авыл жирлеге
Советы Рәисе

В.В.Хосниева

Карашай-Саклау авыл жирлеге
Советының
13.07. 2020 елның 119 номерлы
каарына күшымта

Карашай-Саклау авыл жирлеге территориясендә гражданнар оборонысы, халыкны һәм
территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау
чараларын оештыру һәм тормышка ашыру турында
НИГЕЗЛӘМӘ

«Гадәттән тыш хәл турында» 2001 елның 30 маенданы 3-ФКЗ номерлы Федераль конституциячел закон, «Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 1994 елның 21 декабрендәге 68-ФЗ номерлы Федераль закон, «Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Россия Федерациясе Конституциясе, «Гадәттән тыш хәлләрне кисәту һәм бетеру мәсьәләләре буенча Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2020 елның 01 апрелендәге 98-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Карашай-Саклау Уставы авыл жирлеге уставы нигезендә гражданнар оборонысы, халыкны һәм территорияләрне яклау чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру турында нигезләмә (алга таба - Нигезләмә).

1 статья. Төп төшөнчәләр

Гадәттән тыш хәл - авария, куркыныч табигать куренешләре, катастрофа, әйләнә-тирәдәгеләр өчен куркыныч тудыруучы авырулар, табигый яки башка бәла-казалар нәтижәсендә килеп чыккан хәл, алар кеше корбаннарына, кешеләрнең сәламәтлегенә яки әйләнә-тирә табигать мохитенә зыян китерә яисә китерә ала торган, шактый матди югалтулар һәм кешеләрнең тормыш-көнкурешен бозу.

Гадәттән тыш хәлләрне кисәту - гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычын мөмкин кадәр киметүгә, шулай ук кешеләрнең сәламәтлеген саклауга, әйләнә-тирә табигатькә зыян күләмен һәм алар килеп чыккан очракта матди югалтуларны киметүгә юнәлдерелгән чаралар комплексы.

Гадәттән тыш хәлләрне бетерү - гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда һәм кешеләр гомерен саклап калуга, әйләнә-тирә табигатькә һәм матди югалтуларга зыян күләмен киметүгә, шулай ук гадәттән тыш хәлләр зоналарын локальләштерүгә, алар өчен хас булган куркыныч факторларның гамәлен туктатуга юнәлтелгән авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр.

Гадәттән тыш хәл зonasы - гадәттән тыш хәл булган территория.

Гражданнар оборонысы - Карашай-Саклау авыл жирлеге территориясендә халыкны, матди һәм мәдәни қыймәтләрне хәрби гамәлләр алып барганда яки бу гамәлләр нәтижәсендә барлыкка килгән куркынычлардан, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда саклау һәм яклау буенча чаралар системасы.

Карашай-Саклау авыл жирлеге территориясендә табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлгә дучар булган авария-коткарү әшләре (аварияләр, куркыныч табигать күренешләре, катастрофалар, табигый һәм башка бәла-казалар) кешеләрнең гомерен саклап калу һәм сәламәтлеген, матди һәм мәдәни қыйммәтләрне саклау, әйләнә-тирә мохиткә зыян күләмен киметү, гадәттән тыш хәлләрне һәм аның куркыныч факторларын локальләштерү максатларында үткәрелә.

2 статья. Әлеге Нигезләмәнең максатлары

Әлеге Нигезләмәнең максатлары булып торалар:

- Карашай-Саклау авыл жирлеге территориясендә гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү һәм үсешен кисәту;

-гадәттән тыш хәлләрдән зыян һәм югалтулар күләмен киметү Карашай-Саклау авыл жирлеге халкын һәм территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау буенча чаралар үткәрунең төп максаты булып тора;

-гадәттән тыш хәлләрне бетерү гражданнар оборонасы, халыкны һәм Карашай-Саклау авыл жирлеге территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау буенча чараларның аерылгысыз өлеше булып тора, ул халыкны һәм Карашай-Саклау авыл жирлеге территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә маxсус вәкаләтле орган көче белән башкарыла.

3 статья. Карашай-Саклау авыл жирлеге территориясендә гражданнар оборонасы, халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә жирле үзидарә органнарының бурычлары

Гражданнар оборонасы өлкәсендә Карашай-Саклау авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының төп бурычлары булып торалар:

- Карашай-Саклау авыл жирлеге халкын хәрби хәрәкәтләрне алыш баргандан яки бу гамәлләр нәтижәсендә барлыкка килгән куркынычлардан саклау ысуулларына өйрәтү;

- Карашай-Саклау авыл жирлеге халкына сугыш хәрәкәтләрен алыш баргандан яки бу гамәлләр нәтижәсендә килеп чыккан куркынычлар турында хәбәр итү;

- Карашай-Саклау авыл жирлеге халкын, матди һәм мәдәни қыйммәтләрне имин районнарга эвакуацияләү;

- Карашай-Саклау авыл жирлекендә яшәүчеләргә сыену урыннары һәм шәхси саклану чаралары бирү;

-Карашай-Саклау авыл жирлеге территориясендә яктылык маскировкасы һәм башка төр маскировка чаралары үткәрү;

- Карашай-Саклау авыл жирлеге халкы өчен сугыш хәрәкәтләре алыш баргандан яки бу гамәлләр нәтижәсендә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр аркасында, авария-коткарү әшләрен үткәрү;

-Карашай-Саклау авыл жирлеге халкын хәрби хәрәкәтләр алыш баргандан яисә бу

гамәлләр нәтижәсендә зыян күргән кешене, шул исәптән медицина хезмәте күрсәтүне, беренче медицина ярдәмен күрсәтүне, тиз арада торак бируне һәм башка кирәклө чаралар күрүне дә кертеп, беренче чиратта тәэммин итү;

- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклауны тәэммин итү буенча хокукий һәм икътисадый нормаларны эшләү һәм тормышка ашыру;

- гадәттән тыш хәлләрне кисәтүгә һәм оешмаларның, шулай ук гадәттән тыш хәлләрдә социаль билгеләнештәге объектларның тотрыкли эшләвен арттыруга юнәлдерелгән максатлы һәм фәнни-техник программаларны гамәлгә ашыру;

- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә мәгълүмат жыю, эшкәрту, алмашу һәм бирү;

- гадәттән тыш хәлләрнең социаль-икътисадый нәтижәләрен фаразлау һәм бәяләү;

- гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс һәм матди ресурслар резервларын булдыру;

- гадәттән тыш хәлләрне бетерү;

- гадәттән тыш хәлләрдән зыян күргән халыкны социаль яклау чараларын гамәлгә ашыру, гуманитар акцияләр үткәру;

- халыкны гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә, шулай ук аларны бетерүдә турыдан-туры катнашучы затларның хокукларын һәм бурычларын тормышка ашыру.

4 статья. Карапай-Саклау авыл жирлеге халкын һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклауның төп принциплары

Гадәттән тыш хәлләрне кисәтүгә, шулай ук алар килеп чыккан очракта зыян һәм югалтулар күләмен мөмкин кадәр киметүгә юнәлдерелгән чаралар алдан ук үткәрелә.

Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау чараларын планлаштыру һәм гамәлгә ашыру икътисадый, табигый һәм башка характеристикаларны, территорияләрнең үзенчәлекләрен һәм гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы дәрәҗәсөн исәпкә алыш үткәрелә.

Гадәттән тыш хәлләрне бетерү, милек формасына бәйсез рәвештә, жирлек территориясендә урнашкан оешмалар һәм учреждениеләр көчләре һәм чаралары белән башкарыла. Югарыда күрсәтелгән көчләр һәм чаралар житмәгән очракта, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә каралган чыганаклардан көчләр һәм чаралар жәлеп ителә.

5 статья. Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау чараларын гамәлгә ашыру өлкәсендә хәбәрдарлык һәм мәгълүмат

-Халыкны һәм территорияне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә мәгълүматны фаразланучы һәм барлыкка килгән гадәттән тыш хәлләр, аларның нәтижәләре турында белешмәләр, шулай ук радиацион, химик, медик-биологик, шартлау куркынычы турында белешмәләр тәшкил итә.

- Жирле үзидарә органнары, оешмалар, учреждениеләр администрацияләре халыкка гадәттән тыш хәлләрдән саклану торышы һәм аларның куркынычсызлыгын тәэммин иту буенча күрелгән чарапар, фаразланган һәм барлыкка килгән гадәттән тыш хәлләр, Каражай-Саклау авыл жирлеге халкын алардан саклау алымнары һәм ысуллары турында хәбәр итүнең бүтән каналлары аша оператив һәм дөрес итеп хәбәр итәргә тиеш.

- Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә белә торып ялган мәгълүматны яшерү, үз вакытында тапшырмау яисә вазыйфаи затлар тарафыннан бирү Россия Федерациясе законнары нигезендә жаваплылыкка китерә.

6 статья. Каражай-Саклау авыл жирлеге территориясендә гражданнар оборонасы һәм халыкны саклау өлкәсендә жирле үзидарә органнары вәкаләтләре Каражай-Саклау авыл жирлеге депутатлары советы:

- Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары, Каражай-Саклау авыл жирлеге Уставы нигезендә Каражай-Саклау авыл жирлегенең гадәттән тыш хәлләреннөн гражданнар оборонасы, халыкны һәм территориясен яклау чарапарын гамәлгә ашыру өчен норматив актлар кабул итә.

Каражай-Саклау авыл жирлеге башлығы:

- гадәттән тыш хәлләрне кисәту һәм бетерү һәм гражданнар оборонасы чарапарын гамәлгә ашыру буенча комиссия төзү турында боерык чыгара;

- барлыкка килгән гадәттән тыш хәлләрне муниципаль характердагы гадәттән тыш хәлләргә кертү, гадәттән тыш хәлләрдә эвакуация чарапары үткәру һәм аларны үткәруне оештыру турында каарлар кабул итә.

Каражай-Саклау авыл жирлеге администрациясе:

-халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өчен кирәклө көчләр һәм чарапар әзерләү һәм аларны әзерлектә тоту, Каражай-Саклау авыл жирлеге халкын әлеге хәлләрдә саклану ысулларына һәм гамәлләргә өйрәтү;

-халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә билгеләнгән тәртиптә мәгълүмат жыюны һәм алмашуны гамәлгә ашыра, Каражай-Саклау авыл жирлеге халкына гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы турында яисә барлыкка килү турында үз вакытында хәбәр итүне һәм мәгълүмат житкерүне тәэммин итә;

- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге чарапарны финанслауны гамәлгә ашыра;

- гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс һәм матди ресурслар резервларын булдыра;

- авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләрне оештыра һәм үткәрә, шулай ук аларны үткәргендә жәмәгать тәртибен саклый; үз көчләре һәм чарапары житәрлек булмаганда, ярдәм сорап Сарман муниципаль районы хакимиятенә мөрәжәгать итә;

- оешмаларның гадәттән тыш хәлләрдә тотрыклы эшләвенә ярдәм итә;

- Гражданнар оборонысы буенча чаралар үткөрө, Карапай-Саклау авыл жирлөгө территориясендә гражданнар оборонысы һәм халыкны яклау планнарын эшли һәм тормышка ашыра;

- халыкны хәрби хәрәкәтләрне алып барганда яки бу гамәлләр нәтижәсендә барлыкка килгән куркынычлардан саклау ысуулларына өзөрлөү һәм өйрәтү үткөрө;

- хәрби хәрәкәтләрне алып барганда яки бу гамәлләр нәтижәсендә барлыкка килгән куркынычлар турында халыкка хәбәр итү системасын куллануга, саклау корылмаларына һәм башка гражданнар оборонысы объектларына дайми өзөрлек хәлендә тота;

- халыкны эвакуацияләү, матди һәм мәдәни кыйммәтләрне куркынычсыз районнарга өзөрлөү буенча чаралар үткөрө;

- сугыш вакытында оешмаларның тотрыклы әшләвен тәэммин итү буенча беренче чираттагы чаралар үткөрө;

- Карапай-Саклау авыл жирлөгө жирле үзидарә органы каршында халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә максус вәкаләтле дайми әшләүче идарә органнарын булдыра.

Карапай-Саклау авыл жирлөгө жирле үзидарә органнарының гражданнар оборонысы, халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чараларын гамәлгә ашыру вәкаләтләрен тормышка ашыру Карапай-Саклау авыл жирлегенең гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү комиссиясенә йөкләнә .

7 статья. Карапай-Саклау авыл жирлөгө территорииясендә дайми яки вакытлыча яшәүче

Россия Федерациясе гражданнарының гражданнар оборонысы, халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә хокуклары

1. Карапай-Саклау авыл жирлөгө гражданнарының хокуклары:

- гадәттән тыш хәлләр килеп туган очракта, тормышын, сәламәтлеген һәм шәхси мөлкәтне яклауга;

- Гражданнар оборонысы һәм гадәттән тыш хәлләрне бетерү планнарына туры китереп, Карапай-Саклау авыл жирлөгө хакимияте һәм оешмаларның халыкны гадәттән тыш хәлләрдән саклау өчен билгеләнгән колектив һәм шәхси саклану чараларын һәм башка мөлкәт кулланырга;

- Карапай-Саклау авыл жирлөгө территорииясендә билгеле бер урыннарда булырга мөмкин булган хәвеф-хәтәр һәм кирәклө куркынычсызылыш чаралары турында мәгълүмат алыша;

-гражданнар оборонысы буенча , халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау мәсьәләләре буенча шәхсән мөрәҗәгать итәргә, шулай ук Карапай-Саклау авыл жирлөгө администрациясенә гражданнар оборонысы буенча шәхси һәм коллектив мөрәҗәгатьләр жибәрергә;

- билгеләнгән тәртиптә гражданнар оборонысы һәм гадәттән тыш хәлләрне кисәтү

һәм бетерү буенча чарапарда катнашу;

- гадәттән тыш хәлләр аркасында аларның сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә китерелгән зыянны каплауга;
- медицина хезмәте күрсәтүгә, гадәттән тыш хәлләр зоналарында яшәү һәм эшләү өчен компенсацияләр һәм социаль гарантияләргә;
- гадәттән тыш хәлләрне бетерү барышында бурычларны үтәгәндә аларның сәламәтлегенә китерелгән зыян өчен компенсацияләр һәм социаль гарантияләр алуға;
- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау бурычларын үтәгәндә гарипләнү яки авыруга бәйле рәвештә эшкә яраклылық югалткан очракта, инвалидлыклары хезмәт гарипләнү аркасында килеп чыккан хезмәткәрләр өчен билгеләнгән тәртиптә пенсия белән тәэммин итүгә;
- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау буенча бурычларны үтәгәндә алынган авырудан яисә гарипләнүдән үлгән яисә вафат булган туендыруучысын югалту очрагында пенсия белән тәэммин итүгә, кеше гомерен саклап калу, милекне һәм хокук тәртибен саклау буенча гражданлық бурычын үтәгәндә алынган имгәнүдән яисә вафат булган гражданнар гайләләре өчен билгеләнгән тәртиптә бирелә.

8 статья. Карапай-Саклау авыл жирлеге территорииесендә дайми яки вакытлыча яшәүче

Россия Федерациясе гражданнарының гражданнар оборонасы, халыкны һәм

территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге бурычлары

Россия Федерациясе Карапай-Саклау авыл жирлеге гражданнары бурычлы:

-халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә Россия Федерациясе законнарын һәм башка норматив хокукий актларын, Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукий актларын һәм Карапай-Саклау авыл жирлеге законнарын һәм башка норматив хокукий актларын үтәргә;

- көнкүрештә һәм көндәлек хезмәт эшчәнлегендә куркынычсызлык чарапарын үтәргә, житештерү һәм технологик дисциплинаны, гадәттән тыш хәлләр килеп чыгуга китерергә мөмкин булган экологик куркынычсызлык таләпләрен бозмаска;

- халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклауның төп ысуулларын, зыян күрүчеләргә беренче медицина ярдәме күрсәтү алымнарын, күмәк һәм индивидуаль саклану чарапарыннан файдалану кагыйдәләрен өйрәнергә, күрсәтелгән өлкәдә үз белемнәрен һәм гамәли күнекмәләрен дайми камилләштерергә;

- өлеге Федераль закон нигезендә югары әзерлек һәм гадәттән тыш хәл режимын керткәндә үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен үтәргә;

- кирәк булганда, гражданнар оборонасы, авария-коткарү һәм башка кичектергесез эшләрдә ярдәм итәргә.

9 статья. Карапай-Саклау авыл жирлеге халкын гадәттән тыш хәлләрдән яклау һәм
гражданнар оборонасы буенча әзерләү

Карапай-Саклау авыл жирлеге халкын гадәттән тыш хәлләрдә һәм гражданнар оборонасы буенча эшләргә әзерләү оешмаларда, шул исәптән белем бирү

учреждениеләрендә, шулай ук яшәү урыны буенча башкарыла.

Карашай-Саклау авыл жирлеге оешмалары һәм учреждениеләре житәкчеләре, жирле үзидарә органнары хезмәткәрләре урта һөнәри һәм югары һөнәри белем биры учреждениеләрендә, өстәмә белем биры оешмаларында (квалификацияне күтәрү учреждениеләрендә, курсларда, һөнәри юнәлеш биры үзәкләрендә һәм тиешле лицензиясе булган башка учреждениеләрдә) һәм турыдан-туры эш урыннарында гадәттән тыш хәлләрдә эшләргә әзерлек узалар.

10 статья. Карашай-Саклау авыл жирлеге территориясендә милек формасына бәйсез рәвештә оешма һәм учреждениеләрнең халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау һәм гражданнар оборонасы буенча бурычлары

Милек формасына бәйсез рәвештә оешмалар һәм учреждениеләр бурычлы:

а) оешма һәм ведомство карамагындагы житештерү һәм социаль билгеләнештәге объектлар хезмәткәрләрен гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә кирәkle чараларны планлаштыру һәм тормышка ашыру;

б) оешмалар һәм учреждениеләр эшчәнлегенең тотрыклылыгын арттыру, гадәттән тыш хәлләрдә оешма һәм учреждениеләр хезмәткәрләренең тормыш-көнкүрешен тәэммин итү буенча чаралар планлаштырырга һәм үткәрергә;

в) гадәттән тыш хәлләрне кисәту һәм бетерү өчен билгеләнгән көчләрне һәм чараларны куллануга әзер булуны, әзерләүне һәм саклауны тәэммин итәргә, оешма хезмәткәрләрен гадәттән тыш хәлләрдә саклану ысуулларына һәм гамәлләргә өйрәтүне гамәлгә ашырырга;

г) гадәттән тыш хәлләр турында хәбәр итүнең локаль системаларын булдырырга һәм дайми әзерлектә тотарга;

д) ведомство карамагындагы житештерү һәм социаль билгеләнештәге объектларда һәм алар янәшәсендәге территорияләрдә гадәттән тыш хәлләрне кисәту һәм бетерү плannары нигезендә авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләрне оештыруны һәм үткәрүне тәэммин итәргә;

е) оешмалар һәм ведомство буйсынуындагы житештерү һәм социаль билгеләнештәге объектлар хезмәткәрләрен гадәттән тыш хәлләрдән яклау чараларын финансларга;

ж) гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс һәм матди ресурслар резервларын булдырырга;

з) билгеләнгән тәртиптә халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә мәгълүмат бирергә, шулай ук оешма хезмәткәрләренә гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы турында яисә килеп чыгу мөмкинлеге турында хәбәр итәргә.

11 статья. Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәгә нигезләмәне бозган өчен жаваплылык

Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә Россия

Федерациясе законнарын үтәмәүдә яисә намуссыз үтәүдә, гадәттән тыш хәлләр килеп чыгуга шартлар һәм алшартлар булдыруда, кешеләрнең гомерен һәм башка хокукка каршы гамәлләрдә яклау буенча чараптар күрүдә гаепле вазыйфаи затлар һәм Россия Федерациясе гражданнары дисциплинар, административ, граждан-хокукый һәм жинаять җаваплылыгына, шулай ук оешмалар - Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм Карабай-Саклау авыл җирлегенең норматив-хокукый актлары нигезендә административ һәм граждан-хокукый җаваплылыкка ия.

12 статья. Бәхәсләрне һәм каршылыкларны хәл итү тәртибе

Сарман муниципаль районы һәм Карабай-Саклау авыл җирлеге арасында гражданнар оборонасы, халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау буенча чараптар үткәрү мәсьәләләре буенча килеп чыккан бәхәсләр һәм аңлашылмаучанлыклар алар тарафыннан килештерү процедуralары юлы белән хәл ителә.

13 статья . Гражданнар оборонасы чарапарын финанслау

Карабай-Саклау авыл җирлеге территориясендә гражданнар оборонасы, халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау буенча үткәрелә торган чарапарны финанслау Карабай-Саклау авыл җирлеге бюджеты хисабына башкарыла